

Eliberarea de la sine prin a vedea cu goala conștiință

compusă de Ārya Padmasambhava

Statuie creată în timpul vieții lui Ārya Padmasambhava;
se spune că atunci când a văzut-o, a exclamat: „Arată ca mine!”

Notă introductivă

Această lucrare se poate găsi la adresa web:

<http://www.AryaDharma.ro>

(click pentru a o vizita)

Pe acest site veți găsi multe traduceri ale unor texte esențiale din Buddha-Dharma, atât Sutare (discursuri sau învățăături ale Divinului Buddha) cât și tratate fundamentale derivate din aceste Sutare, adnotate sau comentate, după caz.

Toate textele de pe site (inclusiv acest text) sunt disponibile gratuit, se pot descărca gratuit, se pot folosi în mod gratuit, se pot tipări, și se pot distribui ca fișiere sau ca documente tipărite, oricui doriți, dacă și numai dacă nu faceți nicio modificare asupra lor, și dacă și numai dacă le oferiți celorlalți în mod gratuit.

În caz contrar, toate drepturile sunt rezervate.

Dacă aveți nevoie de alte drepturi, de alte formate ale textelor sau de alte variante ale lor, vă rugăm să luați legătura cu noi.

Traducere, prefață, introducere, comentarii, note, îngrijire: Alin Tocaciu

Versiunea: decembrie 2019

Prin virtutea meritelor acumulate prin a traduce, a corecta, a adnota, a comenta, a publica și a răspândi această lucrare, fie ca toate ființele să atingă Trezirea Perfectă.

Prefață

Această învățătură a fost compusă de către maestrul buddhist Padmasambhava în secolul VIII (conform calendarului folosit în occident) și descoperită de către tertön-ul Karma Lingpa la sfârșitul secolului XIV, într-un loc de pe muntele numit Gampodar, partea de est a provinciei Dwagpo.

Procedeul extraordinar prin care Ārya Padmasambhava și-a transmis învățăturile pentru a le feri de efectele negative ale trecerii timpului este descris în comentariul meu de la ultimul capitol al acestui text.

În Tibet, Ārya Padmasambhava este cel mai cunoscut Guru (sau Maestru), și este numit și „Maestrul Prețios” sau Guru Rinpoche. Mulți dintre buddhiști îl văd aproape ca pe un „al doilea Buddha” după Buddha Śākyamuni, datorită profunzimii învățăturilor sale și puterilor pe care le-a manifestat.

Totuși, Ārya Padmasambhava nu a pretins niciodată că este un Buddha și a vorbit despre Buddha Śākyamuni având mereu cel mai mare respect, și ca fiind exemplul pe care îl urmează.

Având în vedere activitatea sa imensă de a traduce și de a superviza traducerea Dharmei din limbile pali și sanscrită în tibetană, de a scrie învățături extrem de profunde, precum și alte fapte ieșite din comun, ne putem da seama că această măreață ființă numită atunci Ārya Padmasambhava se află în stadiul de Bodhisattva ireversibil.

Această învățătură se completează excelent cu învățăturile lui Ārya Nāgārjuna, ele fiind complementare. Puteți găsi aceste învățături traduse tot pe aceeași pagină web unde se află acest text.

Pentru a ușura înțelegerea acestor învățături profunde am adăugat note explicative și am realizat și un comentariu destul de cuprinzător. Bineînțeles, comentariul nu are profunzimea învățăturilor, însă vă poate ajuta în lămurirea unor noțiuni, și conține și informații suplimentare despre Dharma în general.

Pe aceeași pagină web puteți găsi atât versiunea fără comentariu cât și cea cu comentariu. Vă recomand ca mai întâi să citiți de câteva ori versiunea fără comentariu, pentru a vă construi propria înțelegere directă a textului, și abia apoi să citiți comentariile, dacă doriți clarificări suplimentare care v-ar putea ajuta la aprofundarea înțelegerii lucrării.

Introducere

Un lucru este foarte important de înțeles: acest text este o *introducere directă*, nu o expunere, nu este un text analitic. Aici Ārya Padmasambhava nu aduce argumente ci transmite, descrie și indică. În plus, învățătura dânsului mai are „ceva” indescriptibil, pe care neîndoielnic cititorul îl va sesiza.

Lucrarea de față este o Upadeśa, o instrucțiune, o clarificare, o învățătură de la maestru la discipol. Ārya Padmasambhava ne vorbește direct nouă, pentru a ne ajuta să avem experiența directă și imediată a conștiinței intrinseci, adică pentru a ne ajuta să obținem cunoașterea transcendentă a naturii minții, pentru a vedea limpede realitatea așa cum este ea. Așadar, aici este vorba despre a vedea. „A vedea” uneori este indicat prin „a vedea direct”, deși „vederea indirectă”, adică cea prin intermediul conceptelor, al percepțiilor, nu este de fapt vedere ci este simplă imaginare.

Folosind o comparație actuală, este ca și cum am avea mereu pe ochi niște ochelari pentru realitatea virtuală pe care i-am purtat toată viața și prin care am văzut doar imagini generate artificial, iar acum îi dăm jos pentru a vedea direct. Desigur, comparația nu este suficientă pentru că ceea ce vedem acum cu ochii fizici nu este realitatea, iar ceea ce percepem cu mintea este cu atât mai puțin real.

Peste tot în tratat, ceea ce este tradus folosind cuvântul „conștiință” se referă de fapt la „conștiință-înțelepciune-cunoaștere” completă sau perfectă, sau „prajñā pāramitā” în limba sanscrită. Nu este vorba doar despre o simplă conștiință pasivă, inertă, ca un martor tâmp și mut, ci despre o conștiință limpede și prezentă, care cunoaște totul, care este înțeleaptă într-un mod complet indescriptibil, a căror însușiri nu depind de nimic și sunt inseparabile între ele, motiv pentru care se spune că această conștiință transcende orice înțelegere în afara celei directe, nemijlocite.

Pentru a ușura citirea textului, nu am făcut nicio referință la dicționarul de la sfârșit, presupunând că veți căuta acolo termenii necunoscuți. Termenii pe care nu îi cunoașteți sunt cel mai probabil cuprinși în acest dicționar, dar dacă nu găsiți noțiunea căutată sau dacă doriți să aprofundați noțiunile din Dharma puteți consulta dicționarele extinse de la sfârșitul *Prajñāpāramitā Sutra în 8.000 de versete* și al *Ghirlandei de nestemate (Ratnāvalī)*, traduse și comentate tot de către mine, și disponibile pe pagina web unde se găsește și această traducere.

Este foarte important de știut că, pe întreg parcursul acestui Tratat al lui Ārya Padmasambhava, și în general în întreaga Dharma, „eliberare” înseamnă și încetare. Eliberarea de nașterile în Samsara are sensul de încetare a acestora, eliberarea de iluzie are sensul de încetare a iluziei, eliberarea de suferință înseamnă încetarea suferinței, eliberarea gândurilor înseamnă încetarea lor, eliberarea proceselor mentale înseamnă încetarea lor, și așa mai departe.

De asemenea, în învățăturile despre Măreața Perfecțiune (Dzogchen în tibetană) noțiunile de contemplare și de meditație sunt folosite cu sens diferit. Meditația înseamnă o activitate, având un punct focal al atenției, indiferent care este el, pe când contemplarea înseamnă lipsa oricărei activități și a oricărui punct focal al atenției, înseamnă sălășluirea în starea de conștiență fundamentală inerentă.

Textul

1.

Aici este scrisă „Eliberarea de la sine prin a vedea [nemijlocit] cu goala conștiință¹”; această [n.t. învățătură] este o introducere directă în starea de conștiință intrinsecă.

Din „Învățătura profundă a eliberării de la sine în starea primordială a divinităților pașnice și mânioase”.

2.

Mă prosternez în fața Trikāyei² și a Divinităților³ care reprezintă claritatea luminoasă inerentă a conștiinței intrinseci!

3.

Aici voi preda „Eliberarea de la sine prin a vedea [nemijlocit] cu goala conștiință”, care este o introducere directă în conștiința⁴ intrinsecă.

Din „Învățătura profundă a eliberării de la sine în starea primordială a divinităților pașnice și mânioase”.

Categoric, această introducere în propria conștiință intrinsecă

Trebuie contemplată bine, O, fiu norocos (sau fiică norocoasă) dintr-o familie nobilă!

SAMAYA⁵! Gya⁶! Gya! Gya!

¹ Sau: „Încetarea naturală prin prajñā”.

² Vezi capitolul 8.

³ Cele o sută de divinități pașnice și mânioase.

⁴ Sau prajñā.

⁵ „Samaya” în limba sanscrită înseamnă promisiune; în acest caz, este promisiunea de a facilita introducerea în conștiința fundamentală intrinsecă.

⁶ „Sigilat” în limba tibetană. Apare de trei ori, pentru că este „garantat” de corpul, vorbirea și mintea lui Ārya Padmasambhava.

4.

Emaho¹!

Mintea non-multiplă² cuprinde toată Samsara și toată Nirvana.

Deși natura sa inerentă a existat dintotdeauna, [n.t. totuși] nu ai recunoscut-o.

Deși claritatea și prezența sa au fost neîntrerupte, [n.t. totuși] încă nu i-ai întâlnit chipul.

Deși apariția³ sa nu a fost obstrucționată nicăieri, totuși încă nu ai înțeles-o.

Prin urmare, aceasta⁴ are scopul de a te aduce la propria recunoaștere⁵.

Tot ceea ce este expus în cele trei timpuri⁶ de către Victorioși⁷

În cele optzeci și patru de mii de Porți către Dharma⁸

Este incomprehensibil, de neînțeles [la modul profund, dacă nu înțelegi, dacă nu realizezi această conștiință intrinsecă, sau această recunoaștere a ei].

Într-adevăr, Victorioșii nu predau nimic altceva decât *această* Realizare.

Deși există un număr nelimitat de scripturi, egal cu întinderea spațiului,

Totuși, în ceea ce privește sensul adevărat, trei afirmații te vor introduce în conștiința intrinsecă.

Această introducere în Starea Primordială manifestă a Victoriosului

Este dezvăluită prin următoarea metodă de a intra în practica unde nu există⁹ practici anterioare și nici ulterioare:

¹ „Ce minunat!” în limba sanscrită.

² Sau natura minții, care nu este nici una și nici mai multe.

³ Sau manifestarea.

⁴ Această învățătură, această introducere directă.

⁵ Sau la recunoașterea spontană.

⁶ Trecut, prezent și viitor.

⁷ „Jina”, Victoriosul, în acest caz victorios asupra ignoranței, suferinței, etc. Este un epitet pentru Divinii Buddha.

⁸ „Optzeci și patru de mii de Porți către Dharma”: această expresie are sensul de „totalitatea învățăturilor Divinilor Buddha pentru Trezire”, sau de „întreaga Dharma”.

⁹ Sau care nu are.

5.

Kye-ho¹!

O, norocosul meu fiu (sau fiică), ascultă!

Deși ceea ce este în mod obișnuit numit „minte” este foarte respectată și îndelung dezbătută,

Totuși nu este înțeleasă, sau este greșit înțeleasă, sau este înțeleasă într-o manieră unilaterală².

Din moment ce nu este înțeleasă corect, exact așa cum este,

Ajung să apară nenumărate idei și afirmații filosofice.

Mai mult, din moment ce ființele obișnuite nu o înțeleg,

Ele nu își recunosc *propria* natură (sau esență)

Și de aceea continuă să rătăcească în cele șase destine, prin cele trei lumi, și astfel să simtă suferință.

De aceea, a nu-ți înțelege propria minte este un defect cumplit.

Deși Śrāvakașii și Pratyekabuddhașii vor să o înțeleagă în termenii învățaturii despre Anātman³,

Totuși ei nu o înțeleg *exact* așa cum este.

Mai există și alții care, fiind atașați de propriile idei și interpretări personale,

Devin încătușați de aceste atașări, și de aceea nu văd Lumina Clară.

Śrāvakașii și Pratyekabuddhașii sunt întunecați de atașarea față de subiect și obiect.

Unii Mādhyamika sunt întunecați de atașările lor față de extremele celor Două Adevăruri.

Cei care practică Kriyā Tantra și Yoga Tantra sunt întunecați de atașările față de sevā-sādhana.

Cei care practică Mahāyoga și Anuyoga sunt întunecați de atașarea de Spațiu și Conștiență;

În ceea ce privește adevăratul sens al non-dualității, din moment ce ei împart în două, cad în greșeală.

Dacă acestea [n.t. aparent] două nu sunt văzute ca una, fără nicio dualitate, cu siguranță nu vei atinge Buddhitatea.

[Din punct de vedere al propriei minți,] exact ca la orice ființă, Samsara și Nirvana sunt inseparabile.

Cu toate acestea, deoarece continui să accepți și să menții atașare și aversiune, vei continua să rătăcești în Samsara.

¹ „Ascultă!” în limba tibetană.

² Într-o manieră restrânsă, incompletă.

³ Absența oricărui sine.

De aceea, atât dharmele [tale] active cât și cele inactive trebuie abandonate.
Totuși, din moment ce eliberarea de la sine prin a vedea nemijlocit prin conștiința intrinsecă îți este revelată aici,

Trebuie să înțelegi că toate dharmele pot fi perfecționate și aduse la completitudine în mareașă și completa Eliberare de la sine.

Deci, orice poate fi adus la perfecțiune în Măreașă Perfecțiune¹.

SAMAYA! Gya! Gya! Gya!

6.

Cât despre această conștiință scânteietoare care este numită „minte”,
Deși se spune că există, de fapt *nu* există.

Ca sursă, ea este originea întregii diversități a beatitudinilor Nirvanei și a suferințelor Samsarei.

În ceea ce privește a fi ceva dezirabil, ea este prețuită în toate cele Unsprezece Vehicule.

Cât despre a avea un nume, numeroasele nume date ei sunt inconceptibile².

Unii o numesc „natura minții”, sau „mintea însăși”,

Unii Tīrthika o numesc Ātman (sau „Sinele”) ³,

Śrāvaka-șii o numesc învățătura despre Anātman (sau „absența oricărui Sine”),

Adepții școlii Chittamātra o numesc Chitta (sau „Mintea”),

Unii o numesc Prajñāpāramitā (sau „Perfecțiunea Înțelepciunii”) ⁴,

Unii o numesc Tathāgatagarbha (sau „esența-Buddhaității”) ⁵,

Unii o numesc Mahāmudrā (sau „Marele Sigiliu”),

Unii o numesc „Sfera Unică”,

Unii o numesc Dharmadhātu (sau „sfera Realității”) ⁶,

Unii o numesc Ālaya (sau „baza a tot”),

Iar unii o numesc pur și simplu „conștiință obișnuită”.

¹ Mahāsaṃdhi în sanscrită, Dzogchen (sau Dzogpachenpo) în tibetană.

² Atât pentru că sunt foarte multe cât și pentru că nu sunt reale și nu indică nimic real.

³ Alte nume pentru acest „sine” presupus: spirit, suflet, esență divină, scânteie divină, eu superior, etc.

⁴ Pe pagina web menționată în introducere puteți găsi traducerea în limba română a Sutrei (sau a discursului Divinului Buddha) care indică această Perfecțiune a înțelepciunii-cunoaștere, numită „Prajñāpāramitā Sutra”.

⁵ Tot acolo puteți găsi și Tathāgatagarbha Sutra.

⁶ Realitatea adevărată, absolută, ultimă, Adevărul.

7.

Acum, când ești introdus(ă) [în propria conștiință intrinsecă], metoda pentru a intra în ea necesită trei reflecții (sau conștientizări):

- (1) Gândurile din trecut sunt clare și goale, și nu lasă nicio urmă,
- (2) Gândurile din viitor sunt noi și nu sunt condiționate de nimic,
- (3) Iar în prezent, când [mintea] rămâne în propria stare fără a construi¹ nimic, conștiința din acest moment este foarte obișnuită.

Atunci când vezi în acest fel nemijlocit²,

Din moment ce are loc doar această pură observare, va fi găsită o claritate lucidă, [n.t. însă] fără să fie prezent niciun observator;

Este prezentă doar o conștiință limpede manifestă.

[Această conștiință] este goală³ și imaculat de pură⁴, nefiind creată de absolut nimic.

Este autentică, veritabilă, nealterată, neamestecată cu nimic, completă, fără nicio dualitate de Claritate și Vacuitate.

Nu este permanentă, și totuși nu este creată.

Nu este o simplă inexistență⁵ sau ceva anihilat (sau absent), pentru că este lucidă și prezentă.

Nu există ca o singură entitate (sau dharma) pentru că este prezentă și clară.

Nu există [n.t. nici] ca o multiplicitate de lucruri, pentru că este inseparabilă și cu un singur gust.

Această conștiință inerentă nu apare⁶ din nimic din afara ei.

Aceasta este adevărata introducere în adevăr (sau în realitate).

¹ Fără a gândi, aminti, imagina, percepe, concepe, suprapune, etc. Toți acești termeni sunt echivalenți.

² Sau direct, sau limpede: fără niciun gând, fără nicio percepție, fără nicio activitate mentală în general.

³ Fără nicio esență, vidă, vacuitate, „goală pe dinăuntru” adică fără niciun conținut real, fără nicio substanță. De aceea, și limpede.

⁴ Pură: non-apărută, și deci lipsită de caracteristici.

⁵ Sau un simplu nimic.

⁶ Sau nu derivă, sau nu este creată.

8.

În cadrul acestei [conștiențe intrinseci], Trikāya¹ sunt inseparabile și complet prezente ca unul singur.

Din moment ce este vidă (sau vacuitate) și nu este creată de absolut nimic, este Dharmakāya².

Din moment ce claritatea sa luminoasă reprezintă transparența inerentă a strălucirii Vacuității, este Sambhogakāya³.

Din moment ce apariția sa nu este obstrucționată sau întreruptă nicăieri, este Nirmāṇakāya⁴.

Aceste „Trei Corpuri” (sau Trikāya) fiind complete și total prezente ca unul singur, sunt chiar esența [n.t. conștienței intrinseci].

9.

Atunci când ești introdus(ă) în acest fel, prin această metodă extrem de puternică de a intra în practică,

[Descoperi direct că propria] conștiență prezentă este chiar asta [și nimic altceva],

Și că are o claritate proprie, inerentă, care este complet non-produsă.

Atunci, cum poți spune că nu înțelegi natura minții?

Mai mult, din moment ce meditezi fără a găsi nimic la care să meditezi,

Cum poți să spui că meditația nu decurge bine?

Din moment ce conștiența intrinsecă manifestă este *chiar asta*,

Cum poți spune că nu [îți] poți găsi mintea?

Mintea este exact acel *ceva* ce gândește;

După ce ai căutat [gânditorul], cum poți să spui că nu îl găsești?

Legat de asta, nicăieri nu există un *cineva* care să fie cauza activității⁵.

Și totuși, din moment ce activitatea are loc, cum poți să spui că o asemenea activitate nu există?

¹ „Cele Trei Corpuri”, enumerate în continuare.

² Corpul Buddhaității, al Realității, al Adevărului, imposibil până și de indicat.

³ Corpul Bucuriei, corpul subtil al experiențelor.

⁴ Corpul fizic, material-energetic (acestea două fiind de fapt nediferențiate, ca gheața, apa și vaporii, de exemplu).

⁵ A activității mentale și a activității în general.

Din moment ce este suficient pur și simplu a lăsa [toate procesele mentale] să se așeze în propria lor stare (sau condiție), fără a încerca în niciun fel schimbarea lor,

Cum poți spune că nu ești capabil(ă) să rămâi într-o stare calmă?

Din moment ce a lăsa [toate procesele mentale] să fie exact ceea ce sunt, fără a încerca să faci nimic în privința lor, este suficient,

Cum poți spune că nu ești capabil(ă) să faci nimic în ceea ce le privește?

Din moment ce Claritatea, Conștiința și Vacuitatea sunt inseparabile și sunt perfecte de la sine, în mod spontan,

Cum poți spune că prin practica [ta] nu este realizat (sau obținut) nimic?

Din moment ce [conștiința intrinsecă] apare și este desăvârșită în mod spontan, fără nicio cauză sau condiție anterioară,

Cum poți spune că nu ești capabil(ă) să rezolvi nimic prin eforturile tale?

Din moment ce apariția gândurilor și eliberarea (sau încetarea) lor are loc simultan,

Cum poți spune că ești incapabil(ă) să aplici un antidot?

Din moment ce conștiința prezentă este *chiar asta*,

Cum poți să spui că nu știi nimic despre ea?

10.

Este sigur că natura minții este vidă și complet lipsită de orice fundament (sau bază).

Mintea [ta] este lipsită de esență, asemenea cerului gol.

Trebuie să te uiți la [propria] minte ca să vezi dacă este așa sau nu.

Fiind lipsită de orice vedere care hotărăște categoric că [mintea] este Vacuitate,

Cu siguranță, conștiința fundamentală care apare din sine însăși a fost dintotdeauna limpede [și luminoasă],

Asemenea nucleului Soarelui, care este și el auto-întreținut.

Trebuie să te uiți la [propria] minte ca să vezi dacă este așa sau nu.

Este sigur că această conștiință sau cunoaștere fundamentală, care este conștiința intrinsecă a unei ființe, este neîncetată¹,

Asemenea canalului principal dintr-un fluviu care curge fără întrerupere.

Trebuie să te uiți la [propria] minte ca să vezi dacă este așa sau nu.

¹ Este neîntreruptă, și nici nu are început sau sfârșit.

Este sigur că mulțimea diverselor momente [care apar în minte] nu se poate conține în amintiri¹;

Ele² sunt lipsite de esență, asemenea vânturilor din atmosferă.

Trebuie să te uiți la [propria] minte ca să vezi dacă este așa sau nu.

Este sigur că orice apariții au loc, toate sunt manifestate spontan,

Ca imaginile dintr-o oglindă, care apar pur și simplu.

Trebuie să te uiți la [propria] minte ca să vezi dacă este așa sau nu.

Este sigur că toate caracteristicile dharmelor (sau lucrurilor) sunt eliberate (sau dispar) în propria lor stare,

Asemenea norilor din atmosferă, care apar și sunt eliberați (sau dispar) în mod spontan.

Trebuie să te uiți la [propria] minte ca să vezi dacă este așa sau nu.

11.

Nu există alte dharمة decât ceea ce apare din minte.

Separat de meditația care are loc, unde este cel (sau cea) care meditează?

Nu există alte dharمة decât ceea ce apare din minte.

Separat de comportamentul care are loc, unde este cel (sau cea) care se comportă?

Nu există alte dharمة decât ceea ce apare din minte.

Separat de jurămintele samaya care sunt luate, unde este cel (sau cea) care le păzește?

Nu există alte dharمة decât ceea ce apare din minte.

Separat de efecte³, unde este cel (sau cea) care obține [fructul]?

Trebuie să te uiți la [propria] minte, observând-o din nou și din nou.

12.

Atunci când te uiți în sus, în spațiul cerului,

Dacă nu au loc gânduri, care sunt [n.t. de fapt] emanații proiectate,

Și când te uiți la minte,

Dacă nu există un proiecționist care să proiecteze gândurile prin a le gândi,

¹ Nu se poate înregistra în memorie absolut fiecare proces mental.

² Momentele sau procesele mentale.

³ Efectele sunt fructificarea, împlinirea acțiunilor.

Atunci mintea subtilă va deveni clară și lucidă, fără ca nimic să fie proiectat.
Din moment ce Lumina Clară a conștienței [tale] intrinseci este vidă (sau goală, vacuitate), ea este Dharmakāya,
Și este ca Soarele răsărind pe un cer complet lipsit de nori¹.
Deși [n.t. Lumina Clară] nu are o formă sau un contur, totuși *ea poate fi complet cunoscută*.
Sensul acestor [învățăături], și dacă ele sunt sau nu înțelese, este extrem de important.

13.

Lumina Clară, care este cauzată de sine însăși, dar care nu a fost în niciun caz produsă vreodată,
Este copilul conștienței², și totuși este ea însăși lipsită de părinți – este uimitor!
Această conștiență primordială apărută de la sine nu a fost creată de nimic – este uimitor!
Ea nu trece prin experiența nașterii, și nu există nicio cauză pentru moartea sa – este uimitor!
Deși este evident vizibilă, totuși nu este nimeni care să o vadă – este uimitor!
Deși a rătăcit prin Samsara, nu a pățit nimic – este uimitor!
Deși a văzut chiar Buddhitatea, nu a câștigat nimic din asta – este uimitor!
Deși există în toate ființele de peste tot, totuși nu a fost recunoscută – este uimitor!
Cu toate acestea, tu speri să obții un alt fruct decât acesta³, în altă parte – este uimitor!
Deși există în tine, totuși o cauți în altă parte – este uimitor!

14.

Ce minunat!
Această conștiență intrinsecă prezentă este lipsită de esență, clară și lucidă:
Chiar aceasta este cea mai înaltă vedere posibil.

¹ Un cer perfect limpede, luminat de Soare.

² Conștiență-înțelepciune-cunoaștere, sau prajñā.

³ Decât realizarea conștienței primordiale inerente și intrinseci.

[Conștiința] este atotcuprinzătoare, lipsită de orice, și [n.t. deci și] fără nicio concepție de niciun fel:

Chiar aceasta este cea mai înaltă meditație posibil.

Ea este non-apărută, și este inexprimabilă în termenii lumefști:

Chiar aceasta este cea mai înaltă dintre toate variantele de comportament (sau conduită).

Fără să fie dorită și căutată, ea este spontan și dintotdeauna perfectă de la sine:

Chiar acesta este cel mai înalt fruct dintre toate.

15.

Iată învățătura despre Cele Patru Mari Vehicule (sau Căi) lipsite de greșeală:

(1) Marele Vehicul al (sau marea Cale a) vederii corecte:

Din moment ce această conștiință intrinsecă este clară și lucidă,

Și această claritate lucidă este lipsită de confuzie și de greșeală, ea este numită „un Vehicul” (sau „o Cale”).

(2) Marele Vehicul al (sau marea Cale a) meditației corecte:

Din moment ce această conștiință intrinsecă este cea care posedă claritate,

Și această claritate lucidă este lipsită de confuzie și de greșeală, ea este numită „un Vehicul” (sau „o Cale”).

(3) Marele Vehicul al (sau marea Cale a) comportamentului corect:

Din moment ce această conștiință intrinsecă este cea care posedă claritate,

Și această claritate lucidă este lipsită de confuzie și de greșeală, ea este numită „un Vehicul” (sau „o Cale”).

(4) Marele Vehicul al (sau marea Cale a) rezultatului (sau fructului) corect:

Din moment ce această conștiință intrinsecă este clară și lucidă,

Și această claritate lucidă este lipsită de confuzie și de greșeală, ea este numită „un Vehicul” (sau „o Cale”).

16.

Iată învățătura despre cele patru [puncte esențiale] neschimbătoare [numite] „cui”:

(1) Marele cui al vederii neschimbătoare:

Această conștiință prezentă inerentă este clară și lucidă.

Pentru că este stabilă în cele trei timpuri, este numită „un cui”.

(2) Marele cui al meditației neschimbătoare:

Această conștiență prezentă inerentă este clară și lucidă.
Pentru că este stabilă în cele trei timpuri, este numită „un cui”.
(3) Marele cui al comportamentului neschimbător:
Această conștiență prezentă inerentă este clară și lucidă.
Pentru că este stabilă în cele trei timpuri, este numită „un cui”.
(4) Marele cui al fructului (sau al rezultatului) neschimbător:
Această conștiență prezentă inerentă este clară și lucidă.
Pentru că este stabilă în cele trei timpuri, este numită „un cui”.

17.

Cât despre învățătura secretă care predă că cele trei timpuri nu sunt diferențiate:

Trebuie să abandonezi toate ideile din trecut și să lași în urmă toate experiențele anterioare,

Trebuie să renunți la toate planurile și la toate așteptările în ceea ce privește viitorul,

Iar în prezent trebuie să nu apuci [mișcările mentale care apar¹] ci să permiți [minții] rămânerea într-o stare asemenea cerului.

Din moment ce [în această stare primordială] nu există nimic la care să se mediteze, [n.t. nici] nu este nevoie de meditație.

Și din moment ce nu există [aici] nicio distragere, continui fără distragere în această stare de conștiență stabilă.

În această stare care este fără meditație și fără distragere, observi totul cu o [conștiență] nemijlocită, goală.

Conștiența [ta] este inerent cunoscătoare, inerent clară, luminoasă și scânteietoare.

Atunci când apare, este numită Bodhicitta (adică „Mintea Trezirii”).

Fiind lipsită de orice activitate [de meditație], transcende toate obiectele cunoașterii.

Fiind lipsită de orice distragere, este claritatea luminoasă a Esenței însăși.

Aparențele, fiind goale (sau fără esență), devin eliberate de la sine; claritatea și vacuitatea [sunt inseparabile și] sunt Dharmakāya.

¹ Gânduri, amintiri, emoții, etc.

Deoarece devine evident că nu există nimic de realizat cu ajutorul Căii către Buddhaitate,

În acest moment efectiv îl vei privi pe Vajrasattva¹.

18.

Cât despre învățătura pentru epuizarea și dărâmarea [n.t. vederii] celor șase extreme:

Deși există foarte multe vederi diferite care nu se înțeleg între ele,

Această „minte”, care este [propria ta] conștiență intrinsecă, este de fapt conștiență fundamentală apărută spontan (sau de la sine).

Și, din acest punct de vedere, observatorul și procesul de observare nu sunt două [lucruri diferite].

Când te uiți, când observi, căutându-l pe cel (sau pe cea) care se uită și observă,

Din moment ce cauți acest observator și nu îl găsești,

În acel moment vederea ta este epuizată și dărâmată.

Deși acesta este sfârșitul vederii [n.t. greșite], acesta este începutul [în ceea ce te privește].

Vederea și cel (sau cea) care vede nu sunt găsite nicăieri.

Dintotdeauna necăzând în [ideea de] non-existență [n.t. datorită înțelegerii greșite a Vacuității],

În chiar acest moment conștiența prezentă devine clară și lucidă.

Chiar aceasta este vederea Măreței Perfecțiuni.

Așadar, a vedea corect și a nu vedea corect nu sunt două lucruri diferite.

19.

Deși există multe meditații diferite, care nu sunt în acord una cu cealaltă,

Conștiența [ta] obișnuită [perfect] prezentă este pătrunzătoare (sau pătrunde) în mod direct.

Procesul meditației și cel (sau cea) care meditează nu sunt două lucruri diferite.

Atunci când cauți meditatorul care meditează sau care nu meditează,

¹ Ārya Bodhisattva Vajrasattva. În textele Măreței Perfecțiuni este și simbolul Sambhogakāya, ceea ce înseamnă că „a-l vedea la față” se referă la realizarea Sambhogakāya-ei.

Din moment ce l-ai căutat și nu l-ai găsit nicăieri,
În acel moment meditația [ta] este epuizată și abandonată.
Deși acesta este sfârșitul meditației [tale], acesta este începutul [în ceea ce te privește].
Meditația și meditatorul nu sunt găsite nicăieri.
Fără a cădea sub puterea iluziei încăpățănate, a somnolenței sau a agitației,
Conștiența [ta] non-produsă prezentă devine clară și lucidă,
Iar această stare nemodificată de contemplare uniformă este [n.t. tocmai] concentrarea¹.
Așadar, a rămâne sau a nu rămâne într-o stare calmă nu sunt două [lucruri diferite].

20.

Deși există multe feluri de comportament (sau de conduită), care se contrazic reciproc,
Conștiența fundamentală cauzată de ea însăși este Sfera Unică.
Comportamentul și cel (sau cea) care se comportă nu sunt două [lucruri diferite].
Atunci când îl (o) cauți pe cel (cea) care se comportă cu sau fără acțiune,
Din moment ce l-ai căutat (ai căutat-o) peste tot și nu l-ai găsit (nu ai găsit-o),
În acel moment comportamentul tău este epuizat și dărâmat.
Deși acesta este sfârșitul conduitei [tale], al comportamentului [tău], acesta este începutul [în ceea ce te privește].
Nici comportamentul și nici cel (sau cea) care se comportă nu au existat niciodată.
Fără a cădea sub puterea greșelilor și a tendințelor anterioare,
Conștiența [ta] intrinsecă este o claritate inerentă non-produsă.
Fără a accepta și fără a respinge nimic, doar lăsând lucrurile să fie așa cum sunt, fără a încerca să le schimbi:
Doar un asemenea comportament este *pur*.
[Așadar] acțiunile pure și impure nu sunt două [lucruri diferite].

¹ Dhyāna în limba sanscrită.

21.

Deși există multe feluri de fructe (sau rezultate) care nu sunt nici măcar asemănătoare între ele,

Natura minții, care este conștiință inerentă, este [chiar] Trikāya perfectă în mod spontan.

Ceea ce este realizat, și cel (sau cea) care realizează nu sunt două [lucruri diferite].

Atunci când cauți fructul (sau rezultatul) și pe cel (cea) care l-a realizat,

Din moment ce ai căutat realizatorul (sau realizatoarea) și nu l-ai găsit (nu ai găsit-o) nicăieri,

În acel moment fructul (rezultatul) [tău] este epuizat și dărâmat.

Astfel, deși este sfârșitul rezultatelor [tale], totuși acesta este începutul [în ceea ce te privește].

Atât fructul (sau rezultatul), cât și cel (sau cea) care a obținut realizarea, se constată că nu există nicăieri.

Fără a cădea sub puterea atașării și a aversiunii, sau a speranțelor și a fricilor, Conștiința inerentă prezentă devine claritate inerentă perfectă în mod spontan.

Trikāya este complet manifestă [în tine].

[Așadar] chiar aceasta este obținerea Buddhaității primordiale.

22.

Această conștiință intrinsecă este lipsită de cele opt extreme ca eternalismul și nihilismul, și celelalte.

De aceea, vorbim despre Calea de Mijloc, unde nu se cade în nicio extremă,

Și vorbim despre conștiința intrinsecă drept [fiind o] prezență neîntreruptă [n.t. perfect] atentă.

Din moment ce Vacuitatea are o esență care este conștiința intrinsecă,

Ea este numită Tathāgatagarbha, sau „esența (sămânța) Buddhaității”.

Dacă înțelegi sensul acestor [instrucțiuni], atunci [n.t. faptul că l-ai înțeles] va transcende (va depăși) orice altceva;

De aceea, este numită Prajñāpāramitā, adică „Perfecțiunea Înțelepciunii-Cunoaștere”.

Pentru că nu poate fi concepută de intelect și pentru că este dintotdeauna lipsită de toate limitările,

Ea este numită Mahāmudrā, „Marele Sigiliu”, sau „Marele Simbol”.

Pentru că este baza a tot, a întregii beatitudini a Nirvanei și a întregii suferințe a Samsarei,

În funcție de faptul că este sau nu înțeleasă corect,
Ea este numită Ālaya, sau „fundamentul pentru tot”.

Deoarece atunci când rămâne în propriul spațiu [conștiența] este chiar obișnuită, ea nu este deloc excepțională,

Această conștiență care este prezentă, clară și lucidă
Este numită „conștiență obișnuită”.

Oricâte nume ar fi folosite pentru ea, deși pot fi bine concepute și pot suna foarte pretențios,

Sensul lor real este chiar această conștiență prezentă fundamentală [și niciun altul].

23.

A dori altceva decât aceasta,

Este ca și cum ai avea un elefant [acasă] dar i-ai căuta urmele în altă parte.

Dacă ai încerca să măsoari Universul cu panglică de măsurat, nu îl vei putea cuprinde cu totul;

[La fel], dacă nu înțelegi că totul apare din minte, nu vei putea atinge Buddhitatea.

Prin a nu recunoaște asta¹, îți vei căuta mintea undeva în afara ta.

Dacă te cauți în altă parte, cum vei putea vreodată să te găsești?

Ai fi la fel ca un idiot care,

Mergând într-o mare mulțime de oameni și pierzându-se în spectacol,

Devine confuz din cauza agitației și nu se mai recunoaște pe el însuși;

Deși se caută peste tot, face mereu greșeala de a crede că alții sunt el însuși.

[La fel,] din moment ce nu vezi starea naturală a adevăratei realități,

Nu știi că aparențele apar din minte, și de aceea ești aruncat(ă) din nou în Samsara.

Prin a nu vedea că [propria] minte este chiar Buddha, Nirvana [îți] este ascunsă (sau inaccesibilă).

Diferența dintre Samsara și Nirvana este doar diferența dintre ignoranță și conștiență².

¹ Prin a nu-ți da seama, prin a nu recunoaște conștiența intrinsecă, prin a nu vedea că toată realitatea aparentă apare de fapt din minte și nu este reală de fapt.

² Conștiență-înțelepciune-cunoaștere, sau prajñā.

Însă în chiar acest moment [de pură conștientă], nu există de fapt nicio diferență între ele.

Dacă ajungi să le percepi ca existând altundeva decât în [propria] minte [n.t. sau imaginație], asta cu siguranță este o greșeală.

[Așadar], greșeală și non-greșeală nu sunt diferite.

Din moment ce continuumurile mentale ale ființelor nu sunt ceva ce se împarte [în două sau în mai multe],

Natura (sau esența) nemodificată¹ și nealterată² a minții este eliberată prin a fi pur și simplu lăsată să rămână în propria ei stare naturală.

Dacă nu ești conștient(ă) că eroarea sau iluzia fundamentală apare din minte, Nu vei înțelege în mod corect înțelesul adevărat al Dharmatā³.

24.

Trebuie să analizezi (sau să studiezi) ceea ce este apărut de la sine [n.t. sau apărut în mod spontan].

În ceea ce privește aceste aparențe, [n.t. pare că] la început ele trebuie să apară de undeva,

Că la mijloc ele trebuie să rămână undeva, și că la sfârșit ele trebuie să se ducă undeva.

Însă dacă studiezi [această chestiune], este ca și cum un corb se uită într-o fântână.

Atunci când zboară de lângă fântână, [el crede că reflexia sa] pleacă și ea [odată cu el].

Tot așa, aparențele apar din minte.

Ele apar din minte, și sunt eliberate (sau dispar) în minte.

Natura minții, care știe totul și este conștientă de tot, este vidă și clară.

La fel ca și cu cerul, vacuitatea și claritatea ei sunt dintotdeauna inseparabile.

Conștienta fundamentală cauzată de sine însăși devine manifestă,

Și devenind sistematic stabilită drept claritate luminoasă, chiar aceasta este Dharmatā.

Deși indicația existenței sale este întreaga Existență [n.t. aparentă]

Vezi [această conștientă], și aceasta este natura minții.

Din moment ce este conștientă și clară, este considerată ca fiind asemenea cerului.

¹ Și nemodificabilă.

² Și nealterabilă.

³ Tathātā, Aseitatea, Realitatea exact așa cum este ea.

Totuși, deși folosim exemplul cerului pentru a indica natura minții,
Acesta este numai o metaforă sau o comparație, care indică imprecis și incomplet.

Natura minții, pe lângă faptul că este vidă (sau Vacuitate), este de asemenea conștientă intrinsec; ea este clară peste tot.

Însă cerul este lipsit de orice conștiență: el este gol așa cum este gol un cadavru.

De aceea, sensul adevărat al „minții” nu este indicat de către cer.

Deci, fără distragere, pur și simplu permite minții să rămână în starea de a fi exact așa cum este.

25.

Cât despre diversitatea aparențelor, care reprezintă adevărul relativ (sau convențional),

Nici măcar una dintre aceste aparențe nu este apărută (sau creată) în realitate, și de aceea ele dispar.

Toate dharmele, întreaga Existență, întreaga Samsara și întreaga Nirvana,
Nu sunt nimic mai mult decât aparențe (sau dharme) percepute (sau imparate) de natura non-multiplă a minții.

Oricând au loc modificări în continuumul mental,

Vor apărea aparențe, care vor fi percepute drept schimbări.

Așadar, *tot* ceea ce vezi este o manifestare a minții.

Și, mai mult, toate ființele care locuiesc în cele șase țărâmurile percep fiecare cu propria sa viziune karmică.

26.

Tīrthika, ce sunt pe dinafară¹, văd toate acestea în termeni ai dualismului: eternalism contra nihilism.

Fiecare dintre cele Nouă Vehicule succesive vede în termenii proprii.

De aceea, lucrurile pot fi văzute în multe feluri și pot fi clarificate în multe feluri.

Pentru că ai „apucat” aceste [aparențe care apar] și ai devenit atașat(ă) de ele, au apărut erorile, greșelile.

Cât despre toate aceste aparențe de care ești conștient(ă) în propria minte,

¹ Nu înțeleg realitatea.

Dacă nu apuci (sau dacă nu te agăți de) aceste aparențe care apar, atunci aceea este Buddhitatea.

Deși aparențele nu sunt greșite în ele însele totuși, datorită agățării de ele, apar erorile, greșelile.

Însă dacă știi că aceste gânduri doar se agață de lucruri care sunt minte, atunci ele vor fi eliberate de la sine.

Tot ceea ce [îți] apare¹ este numai o manifestare a minții.

Deși întregul Univers îți apare, el este doar o manifestare a minții.

Deși toate ființele simțitoare din cele șase țărâmurii îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși toată fericirea oamenilor și toate încântările zeilor din paradisuri îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși toate suferințele din cele trei destine rele îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși cele cinci otrăvuri care reprezintă ignoranța și pasiunile îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși conștiința intrinsecă, ce este conștiință fundamentală spontană (sau apărută de la sine) îți apare, ea este doar o manifestare a minții.

Deși gândurile bune pe drumul către Nirvana îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși obstacolele datorate demonilor și spiritelor malefice îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși zeii și alte realizări excelente îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși diverse feluri de puritate îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși [experiența de] rămânere într-o stare de concentrare unidirecțională fără nicio activitate mentală îți apare, ea este doar o manifestare a minții.

Deși culorile caracteristice obiectelor îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Deși o stare fără caracteristici și fără construcții conceptuale îți apare, ea este numai o manifestare a minții.

Deși non-dualitatea (dintre „unul” și „mai multe”) îți apare, este doar o manifestare a minții.

Deși existența și non-existența care [n.t. ambele] sunt non-apariție îți apar, ele sunt doar manifestări ale minții.

Nu există nicăieri absolut nicio aparență care să nu fie apărută din minte.

¹ Ceea ce pare, ceea ce pare că apare, ceea ce pare că este, ceea ce se vede în mod aparent, această realitate aparentă considerată în mod greșit ca fiind adevărată.

27.

Datorită naturii neobstrucționate a minții, apar continuu aparențe.

La fel ca valurile și apele oceanului, care nu sunt două,

Orice apare este eliberat în starea naturală a minții.

Oricâte nume i s-ar da [minții] în acest neîncetat proces de numire a lucrurilor,

În ceea ce privește sensul său adevărat, mintea nu există altfel decât ca non-multiplă (sau cel mult „ca una”).

Mai mult, această singularitate este lipsită de orice fundament (sau bază) și lipsită de orice rădăcină.

Și deși este una singură, nu o poți găsi în nicio direcție.

Nu poate fi văzută drept o dharma localizată undeva, pentru că nu este creată (sau produsă) de nimic.

Și nici nu poate fi văzută ca fiind doar goală, pentru că există o strălucire transparentă a propriei sale clarități și conștiențe luminoase.

Nici nu poate fi văzută ca [n.t. două sau] mai multe, deoarece vacuitatea și claritatea sunt inseparabile.

Conștiența fundamentală este clară și prezentă.

Deși [n.t. par că] au loc activități, nu există [n.t. și] o conștiență a unui agent care acționează.

Deși sunt lipsite de orice natură inerentă, experiențele [n.t. par că] sunt resimțite.

Dacă practici în acest fel, atunci totul va fi eliberat (va înceta).

În ceea ce privește facultățile simțurilor, totul va fi înțeles imediat, fără să intervină nicio activitate a intelectului.

Așa cum este cu sămânța de susan care este cauza uleiului, și cu laptele care este cauza untului,

Și așa cum uleiul nu este obținut fără presare și untul nu este obținut fără a bate laptele,

Așa și toate ființele, deși posedă chiar esența Buddhității,

Nu vor realiza Buddhitatea fără a se angaja în practică.

Dacă practică, până și un văcar poate realiza Eliberarea.

Deși nu cunoaște explicațiile, el poate să se stabilească sistematic¹ în experiența [conștienței].

Atunci când cineva a avut experiența de a simți gustul zahărului în gură

Nu [n.t. mai] este nevoie ca altcineva să îi explice acel gust.

¹ Prin efort repetat.

[n.t. Prin contrast,] neînțelegând (necunoscând, sau nevăzând) [conștiența intrinsecă], până și Pandiții¹ pot să cadă în greșală.

Deși ei sunt extrem de învățați și cunosc foarte bine cum să explice cele Nouă Vehicule,

[Învățătura lor] este ca și cum ar împrăștia zvonuri despre locuri pe care nu le-au văzut ei înșiși.

Și nu se vor apropia de Buddhitate nici măcar pentru un moment.

Dacă înțelegi [conștiența intrinsecă], toate meritele și non-meritele tale vor fi eliberate în propria lor stare (sau condiție).

Dacă nu o înțelegi, toate faptele virtuozose și negative pe care le faci

Se vor acumula ca și karma care va duce la renașterea în destinele bune sau rele.

Dar dacă înțelegi această conștiență fundamentală vidă, care este propria ta minte,

Consecințele meritului și non-meritul nu se vor întâmpla,

Așa cum un râu nu poate să își aibă originea în cerul gol.

În Vacuitate, obiectul meritului sau non-meritul nici măcar nu este apărut.

De aceea, conștiența manifestă ajunge să vadă totul în mod direct.

Această eliberare (sau încetare) de la sine prin a vedea nemijlocit cu goala conștiență este de o profunzime imensă,

Și de aceea trebuie să devii foarte intim familiarizat cu conștiența-cunoaștere-înțelepciune (prajñā pāramitā).

Profund sigilat!

28.

Ce minunat!

Cât despre această „Eliberare (sau încetare) de la sine prin a vedea [nemijlocit] cu goala conștiență”, care este o introducere directă în propria conștiență intrinsecă,

Toate Tantrere, Āgama-urile și toate Upadeśa-urile mele,

Deși din necesitate sunt scurte și concise,

Ele au fost compuse pentru beneficiul ființelor din generațiile de mai târziu, din vremurile degenerate din viitor.

Deși eu le-am răspândit [și] în prezent, totuși ele vor fi [și] ascunse ca niște comori prețioase,

¹ Învățații.

Pentru ca cei a căror karma bună se va coace în viitor să ajungă să le întâlnească.

SAMAYA! Gya! Gya! Gya!

Acest Tratat care este o introducere în conștiența intrinsecă efectivă, sau în starea de prezență spontană,

Este intitulat „Eliberarea (sau încetarea) de la sine prin a vedea [direct] cu goala conștiență”.

El a fost compus de către [Guru] Padmasambhava, Maestrul din Uddiyāna.

Până când Samsara va fi complet golită de ființe, fie ca Măreața Operă de a le elibera să nu fie abandonată!

Dicționar de termeni

AGREGATE (*upādāna-skandha*). Vezi SKANDHA.

APARIȚIA DEPENDENTĂ. Vezi CO-PRODUCEREA CONDIȚIONATĂ.

ARHAT (*arhan*). Literalmente: „demn de respect”. Sfântul Hīnayāna perfect. El știe ceea ce este folositor pentru propria salvare și este mulțumit temporar cu Trezirea strict pentru sine însuși. O etapă temporară de pe Calea către Buddhitate.

ASEITATE, AȘA-CUM-ESTE, sau ASTFEL-CUM-ESTE (*tathatā*). De asemenea: realitatea adevărată, nimic adăugat sau luat. Cuvântul din limba română, „aseitate”, nu este traducerea cea mai fidelă, el însemnând „existența originând din și neavând nicio altă sursă decât ea însăși” și fiind folosit mai ales în contextul presupunerii existenței unei divinități supreme, a cărei existență însă nu se presupune în buddhism și nu face obiectul buddhismului, acesta fiind non-teist și non-pozitivist. Pe parcursul acestei cărți, cuvântul este folosit pentru „Așa-Cum-Este” Realitatea, modul real de a exista al dharmelor, natura tuturor dharmelor, esența Realității, natura Realității.

BODHICITTA (*bodhi-citta*). Literalmente, mintea Trezirii. Este de două feluri: bodhicitta ultimă, care este mintea complet trezită care vede vacuitatea tuturor fenomenelor (dharmelor), și bodhicitta relativă care este aspirația de a practica cele șase perfecțiuni și de a elibera toate ființele de suferința din Samsara. Bodhicitta relativă se împarte în bodhicitta de aspirație și bodhicitta de perseverență.

BODHISATTVA (*bodhi-sattva*), *Bodhi*: Trezire, *sattva*: principiu, existență reală, sau ființă. „Ființă a Trezirii”. Ființa ideală din Mahāyāna care, prin înțelepciune și compasiune infinită, caută iluminarea tuturor ființelor, nu numai a sa însuși și care, dacă urmează corect perfecțiunea înțelepciunii, va deveni un Buddha. Poate fi atât bărbat, cât și femeie.

BRAHMĂ. O divinitate foarte înaltă. Presupus drept creator al lumii în tradiția Brahmică, în Buddhism fiind o simplă încarnare din Samsara, muritoare și supusă suferinței, deși trăiește foarte mult și în relativă tihnă.

BUDDHA. „Cel Trezit”. Cel care s-a Trezit la Realitate. Termen folosit atât pentru ființa cel mai recent Trezită pe această planetă (Buddha istoric, adică Gautama Siddhartha, numit și Śakyamuni, adică înțeleptul clanului Śakya), cât și pentru orice alte ființe care au ajuns la aceeași stare, la aceeași realizare, despre care se afirmă în Prajñāpāramitā Sutra că sunt într-un număr „infini”. Numit și „Tathāgata”, „Buddha”, „Jina”, „Conducătorul Caravanei”, etc. În traducere se mai folosesc și „Divinul”, „Împlinitul”, „Realizatul”, „Trezitul”, „Nobilul”, „Desăvârșitul”.

BUDDHA-DHARMELE. Calitățile, însușirile sau caracteristicile unui Buddha. De asemenea, învățătura (*Dharma*) lui Buddha.

CONCENTRARE (*samādhi*). O îngustare a atenției, care duce la un calm liniștit. Al optulea pas în calea octuplă (calea din opt părți). În mod tradițional, constă în trei tipuri de practici: 1) cele opt meditații (*dhyāna*), 2) cele patru Nelimitate, 3) puterile psihice.

CONȘTIINȚĂ (*vijñāna*). În funcție de context, înseamnă: 1) al cincilea dintre cele cinci agregate (*skandha*). (Celelalte patru depind de ea, prin faptul că ea le condiționează și le determină și ea este cea care este conștientă de funcția celorlalte patru), 2) pura conștientă, 3) un gând, 4) o minte, 5) al șaselea element material.

CONȘTIINȚE, OPT (*aṣṭa-vijñāna-kāya*). Conștiința fundamentală, baza pentru toate experiențele, cea care înmagazinează impresiile experiențelor anterioare ce formează semințele karmei (*ālaya-vijñāna*), conștiința pângărită (*kliṣṭa-manas*), conștiința mentală (*mano-vijñāna*) și cele cinci conștiințe ale simțurilor.

CO-PRODUCEREA CONDIȚIONATĂ, sau APARIȚIA DEPENDENTĂ sau APARIȚIA INTERDEPENDENTĂ (*pratītya-samutpāda*). Douăsprezece legături: 1) ignoranța, 2) formațiunile karmice, 3) conștiința, 4) numele și forma, 5) cele șase organe de simț (sau facultățile simțurilor și obiectele lor), 6) contactul, 7) senzația, 8) nesațul (jinduirea, tânjirea), 9) apucarea sau agățarea, 10) devenirea, 11) (re)nașterea, 12) bătrânețea, descompunerea și moartea; ele cauzează tot ceea ce se întâmplă în această lume. Sau, mai general: o modalitate de descriere a fenomenelor, ființelor sau obiectelor (adică a tuturor dharmelor) pentru a înțelege dependența și interdependența lor și implicit lipsa esenței și a realității lor fundamentale, a faptului că nu sunt produse (în sensul de „produs finit”), că sunt lipsite de esență, semne și caracteristici adevărate, etc.

CREDINȚĂ sau ÎNCREDERE (*śraddhā*). Prima dintre cele cinci facultăți. O stare temporară necesară inițial, dar care devine tot mai puțin importantă pe măsură ce conștiința spirituală crește. Are patru obiecte: 1) credința în karma și în renaștere, 2) acceptarea învățăturilor de bază despre natura realității, cum ar fi producerea dependentă, 3) încrederea în cele trei refugii: Buddha, Dharma și Samgha, 4) încrederea în eficiența practicilor prescrise și în Nirvana, ca și cale finală de ieșire din toate greutățile și suferințele.

CUNOAȘTERE ANALITICĂ (*pratisamvid*). Patru, analiza: 1) sensurilor, 2) a dharmelor, 3) a limbilor sau a limbajelor, 4) a vorbirii sau a viului grai.

DEDICARE (*pariṇāmanā*). Transferul meritului cuiva către bunăstarea și Trezirea cea mai înaltă a tuturor ființelor. Pentru acest proces, se mai folosește și cuvântul „transformare”, ca în expresia „transformare în iluminare completă”, sau „dedicare”.

DESTINE (*gati*). Șase categorii de ființe; ele sunt 1) zei, 2) oameni, 3) titani sau demoni (*Asura*), 4) animale, 5) fantome (*Preta*), 6) ființele din iaduri.

DHARMA. 1) Realitatea unică, finală, fundamentală; 2) un eveniment esențialmente real, sau un adevăr; 3) ca reflectat în viață: dreptate, virtute; 4) dacă este scris cu majusculă, învățătura lui Buddha: Doctrină, Scriptură, Adevăr; se referă la învățăturile Buddhiste în general sau, în funcție de context, la o anumită învățătură în particular; unii traducători se referă la acestea ca fiind „doctrina buddhistă”, termen ce sugerează însă îngustime și rigiditate și de aceea în traducere se folosesc alternativ cele două cuvinte, doctrină și învățătură; 5) obiect al celui de-al șaselea organ de simț (al minții); 6) în general, orice entitate perceptibilă sau conceptibilă: fenomen, ființă, obiect, noțiune, însușire, concept, idee, parte, stare, etc.

DHYĀNA. Patru, opt sau nouă. În ordine, cele patru Dhyāna ale formei, cele patru Dhyāna fără formă, și suprema „încetare a senzațiilor și percepțiilor” (*Nirodha-Samapatti*).

DISCRIMINARE, DEOSEBIRE, DIFERENȚIERE, DISTINGERE (*vikalpa*). Considerată a fi imaginație falsă și zadarnică. Distincția artificială și eronată prin care se disting, deosebesc, discriminează sau percep obiecte, ființe, fenomene, ca și cum ar exista, în realitate neexistând; semnele considerate ca fiind particulare lor neavând nicio existență reală și nicio bază reală prin care ar putea fi considerate semne la modul absolut. Reificare. Vezi exemplul de la SKANDHA.

DIVIN (*bhagavan*). Un epitet al lui Buddha. De asemenea „Cel Binecuvântat”.

EXISTENȚĂ PROPRIE, ÎN SINE sau INERENTĂ (*sva-bhāva*). Condiția naturală sau inerentă a ceva care există strict prin propria sa putere, având un semn invariabil și inalienabil și având o esență neschimbătoare. În „existența sa proprie” un lucru este pur și simplu ceea ce este și nu așa cum este el relativ la noi înșine, sau la altceva. Nicio dharma nu are existență proprie.

FIINȚĂ (*sattva*). O entitate vie, simțitoare. Având conștiință. O ființă animată, prin contrast cu obiectele neanimate. Toate ființele cu conștiință sau minte, care nu au atins încă Buddhitatea. Include toate ființele din Samsara și pe cele care au atins orice nivel (*bhūmi*) de Bodhisattva.

FIU DE FAMILIE BUNĂ, sau FIICĂ (*kulaputra*). O formă politicoasă de adresare față de cei care urmează învățătura lui Buddha, implicând o bună înzestrare spirituală, sau o bună poziție socială, sau ambele.

FRUCT (*pala*). Efect rezultat din acțiuni bune și rele (pozitive și negative).

GÂND AL TREZIRII, sau MINTEA TREZIRII (*bodhi-citta*). 1) Gândul prin care un Bodhisattva hotărăște pentru prima dată să câștige Trezirea sau iluminarea deplină a unui Buddha. 2) Vezi BODHICITTA.

IGNORANȚĂ (*avidyā*). Cauza finală, cea mai profundă, a transmigrației (a renașterii), este corolarul negativ al gnozei, al cunoașterii; prima dintre cele

doisprezece legături ale producerii dependente. De asemenea, „neștiință”. Vezi ILUZIE.

ILUMINARE (*bodhi*). În sanscrită, „bodhi” înseamnă trezire sau înflorire. Cu toate acestea, datorită influenței creștine asupra traducătorilor, el este tradus adesea ca „iluminare”, deși conform Buddhismului nu există o ființă supremă care să ilumineze prin grația sa o altă ființă, obișnuită. Traducerea corectă este „Trezire”. În unele traduceri am folosit ambele variante, pentru a familiariza cititorul cu această noțiune, însă în Dharma nu există niciun echivalent al cuvântului „iluminare”. Vezi TREZIRE.

ILUZIE (*moha*). A treia dintre cele trei rădăcini ale răului. Înșelăciune, fraudă, natura aparentă a fenomenelor. În fapt, ar trebui tradusă ca o expresie: „închipuiri greșite și încăpățânate, în ciuda evidenței care le contrazice”. Înțelegere greșită, percepție greșită, etc., proces de percepere și concepere a ceea ce nu există, sau de înțelegere complet greșită a ceea ce există și a modului său de existență. Deși este folosită ca un sinonim pentru ignoranță, nu este doar ignoranță, adică lipsa cunoașterii corecte, ci și cunoaștere greșită.

ÎNȚELEPCIUNE - CUNOAȘTERE (*prajñā*). Cea de-a cincea dintre cele cinci facultăți. În buddhismul timpuriu, aceasta consta în contemplarea metodică a dharmelor și în meditația interioară asupra modului de existență al acestora. Nu este doar înțelepciune, deși este tradusă astfel, ci și cunoaștere directă, nemijlocită, realizarea realității. Înțelepciune izvorâtă din realizarea directă, completă, profundă. Nu este aceeași cu înțelepciunea bazată pe experiență, care este numai formațiune mentală. Vezi PERFECȚIUNEA ÎNȚELEPCIUNII.

JINA. „Cuceritor”, „Victorios”. Epitet pentru Buddha.

JUBILARE (*anumodanā*). Bucurie, mulțumire, satisfacție și aprobare pentru realizările spirituale ale celorlalți.

KALPA. Eon, eră, durata de timp a unei lumi, sau un interval de timp similar.

KARMA. O acțiune volitivă, care este fie pozitivă (virtuoasă), fie negativă (nevirtuoasă), este ceea ce trece, într-o continuitate neîntreruptă, dintr-un amalgam instantaneu al agregatelor către altul, fie în timpul vieții unei ființe, fie după moartea sa, până când rezultatul (*vipāka*) fiecărei activități voliționale a corpului, vorbirii sau gândirii a fost manifestat, s-a ajuns la el.

KLEŚA. Tulburările, perturbările mentale, inclusiv o parte din cauzele și efectele lor. Cele trei „otrăvuri ale minții” sau tulburările fundamentale sunt considerate ignoranța (sau iluzia), atașarea și aversiunea, care duc la nenumărate alte perturbări și stări mentale. În Mahayana se mai consideră încă două fundamentale pe lângă acestea trei, și anume mândria și invidia, toate fiind numite „cele cinci otrăvuri”. În alte enumerări se mai socotesc încă două, și anume îndoiala și vederile greșite.

LIPSA DORINȚEI, sau FĂRĂ DORINȚĂ (*apranihita*). „A nu pune nimic în față”, o stare în care cineva nu face niciun plan pentru viitor. Termenul poate fi de asemenea tradus ca „fără scop”. Este cea de-a treia dintre cele trei uși ale Eliberării.

LIPSA ESENȚEI, sau FĂRĂ ESENȚĂ. Prima dintre cele trei uși către Eliberare. Vezi Vacuitate.

LIPSA SEMNELOR, sau FĂRĂ SEMNE (*a-nimitta*). A doua dintre cele trei uși către Libertate. Starea de încetare a tuturor percepțiilor legate de simțuri, care este intrarea în Nirvana. Se spune că ar fi realizarea unui Arhat.

LUMEA TRIPLĂ (*traidhātuka*). 1) lumea dorinței pentru plăcerile simțurilor, 2) lumea formei, 3) lumea fără formă.

MAITREYA. Cel-Care-lubește-Binevoitor, sau Prietenul. Un Bodhisattva regent al lui Buddha Śakyamuni, care acum sălășluiește în paradisul Tuṣita, de unde va renaște pe această planetă pentru a deveni cel de-al cincilea Buddha în această lume (Buddha Śakyamuni fiind al patrulea). Buddha a prezis că acest lucru se va întâmpla atunci când ființele umane vor avea înălțimea de aproximativ 30 de metri (după calculele adaptate sistemului metric), și se presupune de către unii Maeștri că va avea loc în aproximativ 2,5 milioane de ani. Buddha a prezis și că până atunci Dharma va fi aproape complet uitată.

MEDITAȚIE (*dhyāna*). De două feluri. (1) Shamatha, meditația de sălășluire calmă, practica meditativă de calmare a minții pentru a putea sta lipsiți de perturbările activității gândurilor; poate fi cu suport, folosind un obiect pentru concentrare, obiect care poate fi material, sau mental, sau chiar și simpla respirație, și fără suport, adică doar a sta fără distrageri. (2) Vipashyana, meditația de pătrundere și cunoaștere, care dezvoltă înțelegerea directă a naturii realității.

MERIT (*punya*). Fructul faptelor bune și condiția pentru o fericire mai mare, sau pentru progresul spiritual.

NESTEMATE (*ratnā*). Trei: Buddha, Dharma și Samgha (Sangha).

NIRVANA. „Încetare”, „stingere”. Calm liniștit, sublim, existență reală, nedistorsionată.

NON-SINE (*anātman*). Al treilea dintre cele trei semne. Exprimat în formula „Orice există, nimic nu este al meu, nu sunt aceasta, acesta nu este sinele meu.”

OAMENI OBIȘNUIȚI (*prthag-jana*). Oamenii obișnuiți, care nu au ajuns încă la Cale și care încă sunt dominați de lăcomie, ură și iluzie.

OBSCURAȚII sau ÎNTUNECĂRI. Două, care acoperă natura de Buddha a tuturor ființelor: (1) vâlul sau murdăria emoțiilor contradictorii (vezi KLEŚA) și (2) vâlul sau murdăria tendințelor latente, uneori numit întunecarea percepției dualiste, sau obscurațiile intelectuale / cognitive. Prima categorie împiedică

ființele să se elibereze din Samsara, și cea de-a doua le împiedică să obțină cunoașterea precisă și corectă și să realizeze adevărul.

PARINIRVANA. NIRVANA completă, finală, fără rămășițe.

PERCEPȚIE (*samjñā*). Concept, noțiune, idee. Sunt șase, corespunzătoare celor șase organe de simț (cele cinci materiale, plus mintea). Al treilea agregat.

PERFECȚIUNEA ÎNȚELEPCIUNII, sau ÎNȚELEPCIUNEA PERFECTĂ (*prajñā-pāramitā*). Cunoaștere perfectă transcendentă. A șasea perfecțiune. Cea mai importantă dintre perfecțiuni, în învățătura Mahayana. Funcția sa este pur spirituală și duce la realizarea interioară că toate dharmele sunt „vide”, „goale”, inexistente în realitate, ne-produse, ne-apărute. Este atât cunoaștere, realizare directă și nemijlocită, cât și înțelepciunea naturală derivată din ea. Este uneori personificată ca o divinitate feminină, dar personificarea a apărut mult mai târziu decât Sutra.]

PERFECȚIUNI sau TRANSCENDENTE (*pāramitā*). Șase: 1) generozitatea, 2) moralitatea, 3) răbdarea, 4) vigoarea sau elanul, 5) concentrarea sau meditația, 6) înțelepciunea. Lista din buddhismul Mahāyāna: Generozitatea, Moralitatea, Răbdarea, Vigoarea, Concentrarea, Înțelepciunea (cele șase principale), Priceperea în Mijloace, Hotărârea, Puterile spirituale și Cunoașterea; lista perfecțiunilor după categorisirea din canonul Pali, zece: Generozitatea, Moralitatea, Renunțarea, Înțelepciunea, Vigoarea, Răbdarea, Onestitatea sau rostirea adevărului, Hotărârea, Compasiunea, Liniștea și Echilibrul. Acțiuni pure, lipsite de concepte dualiste, pentru eliberarea ființelor din Samsara.

PRATYEKABUDDHA. Buddha Solitar. Nu dorește și nici nu este capabil să îi învețe pe ceilalți. Are o realizare mai profundă a adevărului decât un Arhat. Etapă temporară pe Calea către Buddhaitate, la fel ca cea de Arhat.

REALIZARE. „Realizarea” nu înseamnă construirea, atingerea sau obținerea a ceva, ci are un sens apropiat de expresia convențională „a-ți da seama direct, nemijlocit, de ceva”. „Realizarea Realității” înseamnă vederea clară, directă, înțelegerea de o profunzime infinită a stării de fapt. Aceste cuvinte, desigur, sunt incapabile să exprime foarte precis ceva ce nu ține de cuvinte, de noțiuni. Desigur, se poate spune că „Realizarea Realității” este o realizare în sens obișnuit, în sensul că a necesitat efort și resurse, și că prin ea se „obține” încetarea suferinței și eliberarea din Samsara, respectiv Trezirea perfectă. Totuși, sensul cel mai apropiat de cel intenționat în texte este cel de la începutul acestei definiții.

ROATA DHARMEI (*dharma-cakra*). Acesta este numele pentru predarea învățăturilor (sau Dharmei) de către Mărețul Buddha Śakyamuni, comparată cu punerea în mișcare a unei roți care se învâрте și în prezent, ajutând ființele să se elibereze de suferință. Canonul Buddhist consideră trei „învărtiri” ale Roții Dharmei: prima a fost cu învățăturile despre Cele Patru Adevăruri Nobile și

despre absența sinelui în ființe, a doua a fost cu învățăturile despre vacuitatea ființelor și a fenomenelor în general, și cea de-a treia a fost cu învățăturile despre luminozitate și despre natura de Buddha (sau de Tathāgata).

ŚĀKYA. Un trib de proprietari de pământuri și de războinici (*ksatriya*) din Kapilavastu, din care descinde și Gautama Siddhartha (Buddha).

SAMADHI. Cel de-al optulea element din Nobila Cale Octuplă. Absorbire meditativă stabilă, non-duală, perfect conștientă.

SAMSARA. Cuvânt din limba sanscrită care înseamnă „rătăcire”. Este folosit de către Buddha pentru a descrie rătăcirea ființelor în ciclul renașterilor și morților. Existență ciclică. Potrivit semnificației sale, nu este un „drum” urmat, ci o rătăcire fără o direcție precisă și fără un scop precis. Existența condiționată a vieții obișnuite în care suferința apare deoarece ființa încă are ignoranță, atașare și agresivitate (cele trei otrăvuri). Eliberarea, sau Trezirea, sau Iluminarea sunt cuvintele folosite pentru a indica starea de oprire a acestui ciclu care, în absența realizării naturii adevărate a tuturor fenomenelor aparente, continuă la nesfârșit. Vezi NAȘTERE-ȘI-MOARTE.

SĀLĀṢLUIRE. A se afla, a acționa, a ocupa, a rezida, a trăi.

SINE (*ātman*). O entitate substanțială, care rămâne una, neschimbată, liberă și necauzată. Imaginat și afirmat în numeroase religii, în Buddhism este demonstrat ca inexistent.

SKANDHA. Literalmente, „grămezi, agregate”. Cinci: 1) forma, materia, energia, internă sau externă; 2) senzația; a simți un obiect; 3) percepția, înțelegerea, distingerea, recunoașterea; 4) formațiunile mentale, impulsurile, voința; toate tipurile de obiceiuri mentale, gânduri, idei, păreri, prejudecăți, hotărâri; 5) conștiința; cea care cunoaște și discerne. Acestea sunt constituențele a ceea ce este considerat în mod greșit ca fiind un sine sau o persoană. În *Samyutta Nikaya*, se zice că Buddha a spus: „O «caleașcă» există pe baza agregării părților și, exact așa, conceptul de «ființă» există atunci când cele cinci agregate sunt disponibile.” Bineînțeles, aceeași analiză se poate aplica și părților caleștii. Deci, așa cum caleașca este de fapt o reificare, o considerare ca fiind real a ceva ce de fapt nu există ca atare, așa este și ideea de sine și la fel și toate dharmele.

SŪTRA. Literalmente fir de țesătură, sau ceva ce ține lucrurile împreună. În înțeles general înseamnă o învățătură, un tratat sau un discurs din Hinduism, Jainism sau Buddhism. În Buddhism, este un text despre care se știe sau se presupune în mod rezonabil că a fost rostit de către Buddha însuși, sau inspirat în mod direct de către Buddha (în timp ce se afla în meditație, el a inspirat mintea uneia sau mai multor persoane prezente), sau povestit de către cineva de încredere prezent la un discurs al lui Buddha (și transcris după plecarea lui Buddha). De asemenea, mai înseamnă și o secțiune dintre cele trei categorii din

Tripitaka (vezi dicționarul), ce conține Sutare referitoare la meditație (sau samadhi, vezi dicționarul).

SŪTRĀNTA. Un text Buddhist sau învățăturile conținute în el.

TATHĀGATA (*tathā-gata* sau *tathā-āgata*). Un titlu al lui Buddha, însemnând fie „Astfel-Plecat”, fie „Astfel-Venit”.

TREZIRE, COMPLETĂ (*anuttara-samyak-sambodhi*). Literalmente, cea mai corectă și mai perfectă Trezire. Caracteristică numai Buddhașilor. Scopul Mahāyāna, care înlocuiește scopul Nirvānei private, personale, a Arhaților. Tradusă în literatura occidentală și prin cuvântul „Iluminare”. Sensul cuvântului sanscrit „bodhi” este trezire sau înflorire completă, adică de trezire din iluzie, din vis, la Realitate, la Adevăr, și respectiv de înflorire sau dezvoltare completă a tuturor calităților posibile. „Iluminare” poate presupune ca sens și o sursă „exterioară” de „lumină”, și ca cineva să fie „iluminat” în mod pasiv, printr-un fel de grație divină, însă nu acesta este sensul în Buddhism, care este non-teist.

TRIPLA LUME sau TREI TĂRÂMURI. De jos în sus, Tărâmul dorinței, Tărâmul formei, Tărâmul fără formă.

TRIPLA NESTEMATĂ (*tri-ratnā*). 1) Buddha, 2) Dharma, 3) Samgha. Acestea sunt, de asemenea și „refugiile” laicilor.

UȘI ALE ELIBERĂRII (*vimoksa-dvāra*). Trei: 1) Vacuitatea, 2) Lipsa Semnelor, 3) Lipsa Dorințelor. Odată ajunși pe Cale, aceste uși sunt intrarea în NIRVANA.

VACUITATE (*śūnyatā*). Absența atât a existenței cât și a inexistenței vreunei dharmе. Lipsa existenței și a inexistenței a tot ceea ce concepem și percepem, inclusiv a concepției, a percepției și a noțiunilor. Vacuitatea în sine este și ea lipsită de existență (absența a ceva nu este existentă). Noțiunea de Vacuitate este și ea lipsită de existență. Implicit, lipsa oricăror caracteristici de orice fel, spre exemplu: a începutului, a duratei și a încetării, a apariției, a existenței, a dispariției, a inexistenței, a prezenței, a absenței, a legăturii, a eliberării, a plăcutului, a neplăcutului, a aderenței, a lipsei aderenței, a însușirilor, a lipsei acestora, etc. Pentru a înțelege Vacuitatea, se apelează deseori la comparația cu spațiul. Deși putem avea noțiunea de spațiu, el nici nu există și nici nu lipsește, nu are caracteristici, nu are început, durată sau sfârșit, nu apare și nu poate să dispară, nu are limite de niciun fel. Se mai poate explica și ca lipsa absolută a oricărei esențe de orice fel, a oricărei substanțialități. Ca sinonime, se mai folosesc și cuvintele „gol” și „vid”.

VEDERE (*drsti*). Opinie, părere, punct de vedere, aproape întotdeauna greșit.

VEDERI GREȘITE sau DISTORSIONATE (*viparyāsa*). Patru. Ignoranța analizată ca încercare de a căuta sau găsi: 1) permanența în ceea ce este de fapt impermanent, 2) ușurare, fericire sau plăcere în ceea ce este inseparabil de suferință, 3) sine în ceea ce nu este legat în niciun fel de niciun sine, 4) puritate în ceea ce este de fapt impur.

VEHICUL(E) (*yāna*). Același cuvânt se folosește și pentru cale și pentru drum. Metode de salvare, așa cum sunt analizate de Mahāyāna. Trei: 1) Discipoli, 2) Pratyekabuddhași; acestea două constituie Hīnayāna, vehiculul inferior sau mic; peiorativ pentru acei buddhiști care nu au acceptat noua învățătură Mahāyāna. 3) Mahāyāna, marele Vehicul; mișcarea din buddhism care a luat naștere pe la începutul erei creștine, adoptând doctrina Bodhisattva, scopul căreia este starea de Buddha sau suprema, perfectă Trezire, și combinând-o cu o doctrină metafizică a Vacuității universale.

VID, GOL (*śūnya*). 1) Zadarnic, futil, atunci când este aplicat lucrurilor din această lume, 2) non-existența unui sine (vezi SINE) și a unei esențe, 3) o dharma condiționată.

Cuprins

Notă introductivă.....	1
Prefață.....	2
Introducere.....	3
Textul	5
1.	5
2.	5
3.	5
4.	6
5.	7
6.	8
7.	9
8.	10
9.	10
10.	11
11.	12
12.	12
13.	13
14.	13
15.	14
16.	14
17.	15
18.	16
19.	16
20.	17
21.	18
22.	18
23.	19
24.	20
25.	21
26.	21
27.	23
28.	24
Dicționar de termeni.....	26
Cuprins	35